

SLOVENSKÉ ELEKTRÁRNE - SÚČASŤ OTVORENÉHO TRHU S ELEKTRINOU

Vincent Pillár

predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Slovenské elektrárne, a.s.

Hraničná 12

827 36 Bratislava

Tel.: +421 2 53417585

Fax: +421 2 50693552

E-mail: pillar_vincent@hq.seas.sk

Ak hovoríme o liberalizácii trhu s elektrickou energiou, musíme si uvedomiť, v akej situácii sa slovenská elektroenergetika nachádza. Je všeobecne známe, že liberalizácia trhu úzko súvisí s prispôsobovaním sa zákonov a noriem Slovenskej republiky normám Európskej únie.

V našom ekonomickom prostredí to pre elektroenergetiku tiež znamená zmenu zaužívanej organizácie vzťahov medzi výrobou, prenosom, distribúciou a konečným zákazníkom-spotrebiteľom. V Slovenskej republike je vládou deklarovaná snaha vytvoriť zdravé konkurenčné prostredie s presne definovanými pravidlami. Zásadným krokom k liberalizácii trhu s elektrickou energiou, podľa vlády Slovenskej republiky - reprezentujúcej štát, bolo rozhodnutie o reštrukturalizácii elektroenergetiky, rozhodnutie o harmonograme otvárania vnútorného trhu s elektrickou energiou v SR a schválenie zákona o vytvorení Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. V súlade s tým sa z troch distribučných štátnych podnikov vytvorili akciové spoločnosti. Následne časť akcií týchto spoločností bolo v tendri ponúknuté na privatizáciu, ktorá je v súčasnosti vo fáze konečných transakcií. Z akciovej spoločnosti Slovenské elektrárne boli vyčlenené dve akciové spoločnosti Tepláreň Košice, a.s. a Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. Tým sa z akciovej spoločnosti Slovenské elektrárne stala elektroenergetická spoločnosť orientovaná len na výrobu a obchod s elektrickou energiou a teplom. V súčasnosti je aj naša spoločnosť v procese privatizácie. Na proces liberalizácie trhu však nemôžeme pozeráť len z našich úzko slovenských pomerov. Súčasným trendom vo svete je globalizácia!

Súčasný trend - globalizácia

- už zrealizované a v súčasnosti prebiehajúce fúzie
- v blízkej minulosti vznik spoločnosti E.ON Energie = Bayernwerk + PreussenElektra

- v súčasnosti sa uskutočňuje fúzia VEAG, BEWAG, LAUBAG a HEW do novej spoločnosti Vattenfall Europe (dcérska firma švédskej spoločnosti Vattenfall)
- ČEZ – vláda ČR odsúhlasila prevod všetkých podielov štátu v distribučných spoločnostiach na ČEZ

CIEĽ SE: Obstať v tvrdej konkurencii na trhu využitím komparatívnych výhod

Dôležité zmeny v obchodnej politike SE, a.s.

- od roku 1999 zmena z proimportnej orientácie na proexportnú – čistý export 43 GWh (nové výrobné jednotky – JE Mochovce 1 a 2, VD Žilina, PPC Bratislava)
- umiestňovanie prebytkov výroby na zahraničných trhoch:
 - ⇒ proces budovania dobrého obchodného mena
 - ⇒ vybudovanie kompletnej logistiky predaja elektriny
 - ⇒ optimalizácia prevádzky na krátkodobej báze - snaha predat' všetky prebytky JE
- v ďalších rokoch rastúce tempo exportu (2,67 TWh v roku 2000 a 3,77 TWh v roku 2001, za 1. polrok 2002 viac ako 2 TWh)
 - ⇒ mohutný vstup SE, a.s. na okolité trhy s elektrinou

Pôsobenie SE, a.s. na zahraničných trhoch

- v roku 1999 boli hlavnými obchodnými teritóriami Maďarsko a Srbsko (cez ostrov spotreby v oblasti Subotica)
- rok 2000 - uvedenie do komerčnej prevádzky 400 kV vedenia Hévíz (Maďarsko) – Tumbri (Chorvátsko) = nové obchodné pozície v Chorvátsku, Slovinsku
- v tomto roku začali SE, a.s. s rozvojom „Tradingu“ – nákup elektrickej energie napr. v Poľsku, Českej republike a jej následný predaj v juhovýchodnej Európe
- tieto obchodné transakcie často realizovali úplne mimo ES SR, napr. predaj elektriny do Albánska:
 - ⇒ nákup v Slovinsku ⇒ prenos cez ES Chorvátska + vyčlenenie výrobnjej turbíny na VE Dubrovnik do 2. synchronnej zóny UCTE ⇒ prenos cez ES Republika Srbska v Bosne a Hercegovine ⇒ prenos cez Čiernu Horu ⇒ dodávka na albánskej hranici

Vstup na liberalizované trhy

- snaha etablovať sa na liberalizovanom trhu s elektrinou v Nemecku
- v roku 2001 vytvorenie „Bilančnej skupiny“ SE, a.s. u nemeckého sieťového operátora E.ON Netz (virtuálna obchodná skupina – nový systém obchodovania) – jednoduchosť

Výhody:

- ✓ umiestňovanie prebytkov SE, a.s. v obdobiach, keď prenosové kapacity k okolitým trhom sú preplnené
- ✓ prístup na likvidný trh – rozvoj tradingu
- ✓ prezentácia – postupná akceptácia SE, a.s. ako rovnocenného partnera zo strany silných partnerov

Nevýhody:

- ✓ značné prenosové náklady cez ES ČR a poplatky za rezerváciu prenosovej kapacity na nemeckom profile

Obchod s krajinami v rámci UCTE

- Slovensko (v súčasnosti SEPS, a.s.) je členom UCTE (Únia koordinácie prenosu elektriny)
- SE, a.s. obchodujú predovšetkým v rámci UCTE
- ako jedna z mála spoločností majú SE, a.s.

skúsenosti s obchodom v krajinách 2.

synchrónnej zóny UCTE

Obchodní partneri

➤ stredná Európa:

Poľsko, Česká republika, Maďarsko, Slovensko

➤ južná Európa:

Slovinsko, Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Čierna hora, Albánsko, Srbsko, Rumunsko

➤ západná Európa:

Rakúsko, Nemecko, Veľká Británia, Holandsko, Švajčiarsko

Aspekty obchodu s elektrinou v liberalizovanom prostredí

- Bilaterálne uzatvárané zmluvy – rámcové zmluvy + telefonické nahrávky
- Priestor pre Brokerov – najznámejšie internetové platformy sú OTC a GFI Net
- Vytvorenie búrz s elektrinou – EEX European Energy Exchange
- Minimálne poplatky pri obchodovaní v rámci VVN
- Výrazné pokuty pri odchýlkach salda Bilančnej skupiny
- Rast dôležitosti oblastí ako Risk Management, Production Portfolio Management, Credit Risk Management

Zmeny v organizačnej štruktúre

- vyčlenenie oddelenia zahraničného obchodu s elektrinou
- projekt ROVE – Riadenie obchodu a výroby elektriny
- príprava vybudovanie obchodno – výrobného dispečingu s cieľom optimalizácie výroby a predaja elektriny
- prípravné fázy pri budovaní Trading Floor

Krátkodobé úlohy

- » vytvorenie Trading Floor
- » softvérové a hardvérové zabezpečenie obchodu
- » vyčlenenie nových organizačných zložiek ako Risk Management
- » vstup na liberalizovaný trh v Rakúsku (vytvorenie dcérskej spoločnosti SE v Rakúsku za účelom vytvorenia bilančnej skupiny)

SE a liberalizácia trhu v SR

- Potreba vyriešiť:
 1. Odstránenie krížových dotácií
 2. Problém uviaznutých nákladov
 3. Cenovú reguláciu
 4. Ocenenie podporných služieb

Ciele SE, a.s. v liberalizovanom trhu s elektrinou v SR

- garantovaná dodávka elektriny svojim odberateľom, za prijateľných cenových podmienok

- po otvorení domáceho trhu – vytvorenie obchodnej stratégie s cieľom získať čo najväčší trhovú podiel
- pokračovanie v nastúpenom trende v oblasti zahraničného obchodu